

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2881

av Finn Bengtsson och Andreas Norlén (M)

Skärpt straff för grovt bidragsbrott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpt straff för grovt bidragsbrott.

Motivering

Sverige har sedan länge en skattebrottslag (1971:69), bl.a. för att säkra det offentliga inkomster, men det har varit sämre ställt med lagstiftning för att säkerställa att utbetalningarna på utgiftssidan sker i enlighet med gällande föreskrifter. Medvetet fusk inom t.ex. socialförsäkringarna, som är statens idag enskilt största utgiftspost, kunde tidigare enbart beivras inom ramen för allmän strafflagstiftning som exempelvis bedrägeri. Bevisläget var ofta svårt och straffsatserna ringa.

Det var därför ett tydligt steg framåt när alliansregeringen, trots högljudda protester från de dåvarande oppositionspartierna, införde en särskild bidragsbrottslag (2007:612) för att lättare kunna komma åt missbruk på statens utgiftssida.

Tack vare lagen inledde Försäkringskassan, Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten 2007 ett samarbete som ledde till en myndighetsgemensam handlingsplan för att bekämpa bidragsbrott.

Sedan 2009 har Försäkringskassan dessutom samarbetat med Kronofogdemyndigheten och polisen för att än mer detaljerat analysera förekomsten av bidragsbrott.

Polisanmälningarna av misstänkta fall av grova bidragsbrott har, enligt Brottsförebyggande rådet, nästan tiodubblats mellan åren 2008 och 2012, och här handlar det i hög grad om brott där organiserad brottslighet är inblandad. Insikten att bidragsbrott numera inte handlar så mycket om småfuskare, som manipulerar sina uppgifter på ett försåtligt sätt, utan i stället är en organiserad storindustri som omsätter

miljontals kronor av skattebetalarnas pengar har varit ett smärtsamt uppvaknande för oss.

Lagen om stöd till vissa funktionshindrade, LSS, är en lag som vi alla värnar mycket om, eftersom den ger ett extra skydd för de mest utsatta personerna med funktionsnedsättning genom att den öppnar för en rad stödåtgärder vid sidan av det som medges i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Under senare år har dock en kostnadsexplosion hotat själva existensen på sikt av denna viktiga lagstiftning. Då en väsentlig del av orsaken till denna utgiftsökning kan kopplas till organiserade ligors medvetna missbruk av lagen, har bidragsbrottslagen kommit att bli ett viktigt lagrum för att mer effektivt än tidigare kunna beivra sådan organiserad brottslighet, en brottslighet som är särskilt avskräckande för att den riskerar att urholka den livsförbättring som de mest utsatta funktionshindrade kunnat erbjudas sedan 1994.

Ett problem med bidragsbrottslagen är de relativt låga straffen, även för grova bidragsbrott. En utgångspunkt är att om det undandragna beloppet uppgår till cirka 18 prisbasbelopp, vilket 2013 motsvarade 817 000 kronor, bör straffet bli fängelse i ett år. En annan utgångspunkt är att bidragsbrott bör anses vara grovt när falsk eller osann handling använts och beloppet överstiger cirka ett halvt prisbasbelopp, vilket 2013 motsvarade 22 000 kronor. I många fall av bidragsbrott blir straffet därmed väsentligt under ett års fängelse, trots att brottet betecknas som grovt och trots att organiserad brottslighet är inblandad.

Den nya lagen har gjort det lättare att effektivt bekämpa bidragsbrott än tidigare, men med tanke på dels att även de grävsta brotten som bedöms enligt denna lag ger tämligen milda straff, dels det förkastliga i att tillskansa sig resurser som är avsedda för de allra mest behövande, menar vi att man måste skärpa straffet för i första hand grovt bidragsbrott. Detta förslag stämmer väl överens med synpunkter som vi fått ta del av vid besök hos såväl Försäkringskassan som domstolar. Vi vill därför med denna motion att riksdagen ger regeringen detta tillkänna.

Finn Bengtsson (M)

Andreas Norlén (M)